

MAGYARÁG

1939. APRIL. 22

VIII. No. 111

1 lei

Tulajdonos: „Frída” S. A. Bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felolós kiadó:
ÜZV. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4

Göbbels rádióbeszédével megkezdődtek a Hitler 50-ik születésnapján rendezett hatalmas ünnepségek

Végetértek Gafencu külügyminiszter berlini tárgyalásai

Berlin, ápr. 20. Göbbels német birodalmi propagandaminiszter szerdán este Hitler kancellár ötvenedik születésnapjának előestéjén, a berlini rádió előtt a következő ünnepi beszédet mondotta:

— A vezér születésnapja — mondta többek között — az egész német nemzet ünnepe. Hitler neve ma az egész világ előtti politikai programot jelent. Egyesek számára a hitet, a reménységet és a jövőt jelenti, mások szempontjából a torz gyűlöletet testesíti meg. Hitler az új európai rend keze, megváltoztatta az össznémetiség arculatát s aki 1918-ban és most látja hazánkat, nem ismerné meg ezt az országot. A vezér születésnapjának előestéjén arról az örömteljes hírről is beszámolhatunk, hogy Európa térképe vérontás nélkül a német birodalom javára változott meg. Németországnak az volt a célja, hogy békét teremtsen Európának azokon a területein, ahol az ellentétek már tűzvész kitörésével fenyegettek. Békénk a gyakorlati realitás békéje.

Göbbels ezután visszapillantást vetett a mozgalom multjára, majd így folytatta beszédét:

— Nem tekintünk aggódással a német nép életküzdelmének kimenetele elé. Az a béke, amelyet Németország teremtet, nem tetszik a nyugati demokráciáknak. Tervüket felfordította az az ember, aki a német népből ered és aki eltáposztta a köréje rakott tűzfészkeket. Ezért a nagy felháborodás.

Göbbels azzal fejezte be beszédét, hogy a német birodalom a német kard védelme alatt áll.

Ze és takarodó és parádé Berlinben

Hitler születésnapja alkalmából szerdán este zenés takarodót rendeztek a Wilhelm téren, amit Hitler Göring társaságában nézett végig. A birodalmi kancellár vezérkarának élén nézte végig az SS és SA különítmények, valamint 24 gépesített hadosztály fáklyás felvonulását. Hitler kancellárt nagy ünneplésben részesítették. A Hitler-ifjúság szavalókórusban köszöntötte fel Hitlert és Baldur von Schirach az ifjúság engedelmességéről biztosította a Führert.

Csütörtök délelőtti hatalmas katonai parádé volt Berlinben, a defilálást Hitler is végignézte.

Németország nem támogatja a Románia elleni területi igényeket

Berlin, ápr. 20. A Havas távirati iroda értesülése szerint Grigore Gafencu külügyminiszter tegnap befejezte berlini tanácskozásait. Hess Rudcliffal és az illetékes tényezőkkel az erdélyi német kisebbség helyzetéről tárgyalt. Hivatalos német körök tudatni kívánták, hogy mennyire értékelik azt a helyzetet, melyet az erdélyi német kisebbség számára teremtettek Világosan értésre adták Gafencunak, hogy Németország nem hajlandó támogatni a Románia ellen irányuló területi igényeket. A német-román tárgyalások befejezésekor román körökben mély benyomást keltett az, hogy mennyire méltányolják Berlinben az erdélyi

németek kérdésének rendezését.

A tengelyhatalmak is szavatolják bizonyos európai államok függetlenségét

London, ápr. 20. Angol diplomáciai körök számolnak azzal, hogy a tengelyhatalmak a nyugati hatalmak egyetemes biztonsági szervezet létesítésére irányuló törekvéseit azzal el lensúlyozzák, hogy ugyancsak szavatolják bizonyos európai országok függetlenségét. Az angol közvéleményre mély benyomást gyakorolnak azok a megerősített jelentések, hogy a Spanyolországi olasz önkénteseket lassan hazaszállítják és 2000 olasz önkéntes haza is érkezett Olaszországba.

Róma, ápr. 20. Szerda délután a magyar államférfiak báró Villányi Frigyes qirínájá magyar követ villásreggelijén vettek részt, délután négy órakor pedig tovább folytak a tárgyalások a magyar miniszterek és az olasz vezető államférfiak között.

A Giornale d'Italia-ban Gayda ír vezércikket a magyar államférfiak látogatásáról. Megállapítja, hogy Magyarország érdekei jelentős mértékben egybeesnek a tengelyhatalmak érdekeivel. Olaszország mindig azon igyekezett, hogy előmozdítsa Magyarország és a szomszédos államok, különösen Ju-

HITLER KITÜNTETTE GAFENCUT

Berlin, ápr. 20. Tegnap este hét órakor, Vaida Sándor királyi tanácsos vezetése alatt Berlinbe érkezett a Hitler kancellár születésnapjára ünnepségein résztvevő román küldöttség. A küldöttség tagjait a pályaudvaron Heinburg miniszteri osztályfőnök fogadta, míg az Adlon-szálló előtt dísz-század sorakozott fel. Este Crutescu követ bankettet adott Gafencu és Vaida által vezetett küldöttség tiszteletére.

Berlin, ápr. 20. Tegnap délután Ribbentrop külügyminiszter átnyújtotta Gafencu külügyminiszternek a német Sasrend nagykeresztjét.

goszlávia és Románia közeledését.

A román hadsereg bevonulásának 20-ik évfordulója Nagyváradon

Nagyvárad, ápr. 20. Április 20-án, a román hadsereg Nagyváradra történt bevonulásának 20 éves évfordulóján a Casa Nationala nagyszabásu ünnepséget rendezett. A lakosság az ünnepségen nagyszámban vett részt. A program 11 órakor isztentisztelettel kezdődött mindkét román katedrálisban. Utána felvonultak Ferdinand király, Mária királyné és Moșoiu tábornok szobraihoz és koszorút helyeztek el.

A kereskedők 11 órától délig bezárták üzleteiket, a legtöbb gyár felfüggesztette üzemet.

Ezután a Mária királyné színházban nagy ünnepség következett a következő programmal: a) Krisztus feltámadt; a zászlónkra egyesülés van felírva, előadta a teológusok énekkara. Dr. Munteanu Stefan ünnepi beszédet tartott. A királyhimnusz fejezte be a szépen sikerült ünnepséget.

MA: húsvéti ajándékekakciónk 35. száma

Hétfőn reggel: beszállás Londonban kedden reggel: kiszállás Newyorkban

A gépek már elkészültek a két óceán teletti nagy útra

(London). Már többször be számoltunk azokról a nagy előkészületekről, amelyeket az amerikai és angol repülő-társaságok folytatnak, hogy az Atlanti óceán fölötti személyszállító közlekedést biztosítsák.

A jelek szerint már csak hetek, legfeljebb hónapok válsztanak el attól, hogy

Amerikából Európába vagy fordított irányban egy nap alatt lehessen megtenni az utat.

Ha ez teljesül, akkor Columbus Kristóf idejéhez mérten a mi századunk kilencvenszer közelebb jutott Amerikához, mint annakidején az óvilág fekküdt az újvilághoz.

Még gondolatnak is furcsa, hogy

az ember reggel beszáll egy repülőgépbe és másnap reggel Newyorkban köt ki.

ahonnan két nap alatt San Franciscoban lehet és onnan repülőgéppel továbbfolytatja útját, két nap leforgása alatt Hongkongban köthet ki.

Ha ezt a keletázsiai útvonalat is számításba vesszük, akkor még döbbenetesebb eredményhez jutunk. Például Londonból hajóval a Fülöp-szigetekre 42 napig kellene utazni. De ha megvalósul az Európa-Amerika közötti rendszeres légi személyszállítás, akkor

nyolc nap alatt az utas a kódos Albionból a Fülöp-szigetek ragyogó és egzotikus fővárosában szállhat partra.

Bármilyen furcsán hangzik is, a Csendes-óceán fölötti repülés problémáját már évekkel ezelőtt megoldották, amikor még az Atlanti-óceán fölötti személyszállító közlekedés még csak a jövő tervei közé tartozott. Ennek legfőbb oka az volt, hogy Európa és Amerika között a tenger igen viharos. Közbeeső és erre a célra használható szigetek nincsenek. Nincs egyetlen talpalatnyi föld se, amely a legrövidebb utirányban meteorológiai állomásnak, pihenőnek, üzemanyagra tárnak felhasználható lenne.

Tehát ahhoz, hogy Európa és Amerika között biztos légi közlekedés lehessen,

előbb meg kell születniök azoknak a hatalmas gépeknek, amelyeknek teherbíróképessége még pár évvel ezelőtt a fantáziák birodalmához tartozott.

A gépek már elkészültek. A kezelőszemélyzetén kívül már 30 utas és e hosszú útra elegendő benzin és olajkészletet tudnak vinni magukkal. Lesz

a repülőgépeken ebédlő, társalgó és hálószoba is. A gépek körül már nincsen semmi baj.

Az utolsó akadály

Az Európából Amerikába való repülésnek csak egy nagy akadály maradt, amelyet azonban nagyon szellemesen oldottak meg. Ez a nagy akadály a légviszonyokról szóló pontos jelentés hiánya volt. Az Atlanti óceán fölött uralgó légviszonyok ellenőrzése, illetve ellenőrizhetősége volt a legnagyobb hátránya a nagyvonalú terv megvalósításának.

Talán amikor e sorokat írjuk, indul el Le Havreből a Carimare nevű francia gőzös felett érdekes rakományával.

Az angol légügyi minisztérium és az Imperial Airways társaság legkitűnőbb szakértői és meteorológusai

próbakirándulási tesznek az Atlanti óceán vizére, hogy az újfajta önműködő rádió-

meteorológiai készülékeket kipróbálják.

Ez a kis szellemes berendezésű rádió teszi majd lehetővé, azt, hogy az Atlanti óceán fölött a pilóták biztosan vezethessék a rájuk bízott repülőgépeket.

Az egész szerkezet elér egy férfitenyérben.

Ezt a kis rádiókészüléket, amely meteorológiai műszerekkel van egybeépítve, léggömbökkel eresztik fel a levegőbe. Amikor a léggömb felfúvódik,

a rádiókészülék automatikusan jelzi azt a magasságot, amelyben a léggömb tartózkodik, a légnyomást és a szél irányát.

Ezen jelzéseket az Atlanti-

36

szelvény

amely összegyűjtve feljogosít 1 39 március-április hónapban tartandó húsvéti ajándékakciónk való részvételre

óceánon járó hajók veszik majd fel, amelyek a repülőgépek rendelkezésére bocsátják majd az adatokat. Az ilyen önműködő és léggömbbe szerelt rádiókészülék kilencven percig működik, mert ennyi idő alatt éri el azt a husz kilométeres magasságot, ahol a léggömb szétpukkan és a készülék aztán a tengerbe zuhan.

Ha a kísérlet beválik, akkor már nincs semmi akadály annak, hogy a légiközlekedés Európa és Amerika között meginduljon.

Saját termésű

FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
5 " vétélnél 9 Lei

Marghitai Uradalom borlerakata
Piața Mihai Viteazul 1. ücsölő a tőle

A patenta fixa első hét osztályába sorozott adófizetők nem tartoznak üzleti könyveket vezetni

Nagyvárad, ápr. 20. A pénzügyminisztérium április hó 15-én 15.995. számú körrendeletével értesítette a pénzügyigazgatóságokat, hogy ápr. elsejével megszűnt azon előbbi rendeletnek a hatálya, amely megengedte, hogy kétszáz lei átalányösszeg lefizetése ellenében azok a kiskereskedők és kisiparosok, akiknek adóalapja évi 150 ezer leit meg nem haladja, havonta egy tételben összegyűjtve könyvelhessenek. A miniszteri rendelkezés most ezen kedvezmény megszűnését azzal indokolja meg, hogy az április elsejei bélyegtvénymódosítás a kiskereskedők és kisiparosok könyvvezetésének kérdését új alapokra fektette akkor, amikor mindazokat, akik a patenta fixa első hét osztályába vannak beosztva, tehát azokat, akiknek adóköteles évi jövedelme az ötvenezer leit meg nem haladja, egyáltalában mentesítette a könyvvezetési kötelezettség alól. Ezen a mentesítésen kívül a pénzügyminisztérium semmiféle újabb könnyítést a jövőben

nem tesz és szigorúan előírja, hogy azok a kerekedők, akik a patenta fixa hetedik osztályában megállapított jövedelemnél magasabb jövedelemmel

birnak, naponta részletesen kötelesek elkönyvelni összes üzleti eseményeiket, ellenkező esetben adójuk kétszeresével egyenlő bírsággal büntetendők.

CHAPLIN elfelejtette, hogy 50 éves

Hollywood, ápr. 20. Charlie Chaplin, a vetítővászon kétségkívül legnagyobb művésze, e hó 17-én töltötte be ötvenedik életévét, de amint a Daily Mail newyorki levelezője írja, teljesen elfelejtkezett születésnapjáról. A hír szinte lehetetlennek látszik, hiszen bizonyos, hogy a világ minden részéből üdvözlések tömegét küldte a mozilátogató közönség a nagy Charlienak. Chaplin azonban sohasem bontja fel szemlélve a postáját és így az üdvözlések sem kerültek a kezébe. A műteremben

dolgozó munkatársai szintén nem köszönthették fel Chaplint, aki már évek óta a legteljesebb fegyelmet vezetett be és rászoktatta munkatársait, hogy kérdés nélkül ne beszéljenek hozzá. Chaplin pedig, különösen ilyenkor, amikor új filmjét készíti, közmondásosan hallgatag ember. Így történt, hogy a munkában és elzárkózottságában Chaplin elfeledkezett ötvenedik születésnapjáról és nem akadt senki, aki a nap jelentőségét eszébe juttatta volna.

A németországi „befagyott követelések” szélhámosa az amszterdami börtönben

Aki a pápai kincstárt is becsapta. - Wreszyuskit a danzigi eredetű szélhámos bankárt egy végzetes szerelem juttatta rendőrkézre

Az amszterdami törvényszék előtt most kezdődött meg Wreszyuski bankár bűnpöre, aki a „befagyott hitelek” millióival zonglőrösködött Németországban.

Wreszyuski két szélhámos-ság miatt van letartóztatásban: egy ezer hollandi forintos csalás miatt Teny Maussner kárára és egymásik 6000 forintos csalás miatt, amit bizonyos Hollander ur kárára követelt el, akinek azt ígérte, hogy kis tőkéjét gyümölcsöz-
tetni fogja. Ne felejtjük el, hogy egy hollandi forint értéke 187 lei és 38 százalékos elár.

A danzigi kalandor.

A Wreszyuski ügyet a hollandi közönség nem is annyira a csalások, hanem a csaló személye miatt kíséri figyelemmel. Őt tartják a plutokrácia regényes alakjának. Barátja Eva Bush-nak, a legdrágább hollandia kabarék énekesnőjének. Wreszyuskinak komplotált számítások segítségével sikerült a befagyott németországi hiteleket megolvasztani és ezzel megszerezte a világ legszigorúbb üzletemberének bizalmát, sőt még a pápai kincstárét is. Karriere kezdődött Wreszyuski Danzig tengerpartján éhesen ögyölgő munkanélküli volt, akinek egy darab kenyér és egy hering isten-
boldogságot jelentett. Később Budapesten, Bécsben és Berlinben hajszolta a szerencsét, nem sok sikerrel.

Fortuna egy szép napon Berlinben egy teázóban mo-
lyogott rá, ahol a pénztárnál meglatolt egy nagyon szép, elegáns szőke fiatal nőt. — Wreszyuski szemezni kezdett vele, öt perc múlva kész volt az ismeretség. Norris alezre-
des felesége volt a nő. Norris volt a németországi katonai ellenőrzést végző aniant bi-
bizottságban Anglia jogi megbí-
zottja.

Az első szerelem.

Wreszyuski és Norrisné kö-
ött lángoló szerelem fejlődött. A kalandor értett az udvar-
láshoz és a széptevéshez, de természetesen arra gondolt, milyen hasznát vehetné az al-
szedessel való ismerettségé-
nek, akinek rövidesen bemu-
tatták.

Az alezredes egyenes és
nyílv ember volt. A bizottságot
elozslatták, a tisztnek csak
szoldja maradt meg. Wres-
zyuski társas-céget ajánlott: ő

adja a pénzügyi zsenalitást, az
alezredes az erkölcsi garan-
ciát.

Norris elfogadta.

Szélhámosságok sorozata

És megkezdődött a szélhá-
mosságok végeérhetetlen soro-
zata Európában. Wreszyuski
20 százalékos — előre lefize-
tett — jutalék ellenében vál-
lalta a Németországban „befa-
gyott” külföldi követelések fel-
oldását, amikor a rendes ka-
mat 35 százalék volt.

— Miért? — kérdezték nyug-
talanul a kliensek.

— Meri a szövetségközi bi-
zottságban Norris nagy szolgál-
latot tett Németországnak: ez a hála.

És a szélhámosságok laviná-
ja megindult. Wreszyuski nem
csak magánosoknak, de álla-
moknak, sőt a Szentiskának
is javaslatot tett. A pápának
a Londonból kapott előleg-
gel, Londonnak a newyorki
pénzzel fizetett és így nőlavina
szerűen emelkedett a hitelek
összege. Közben Wreszyuski
anélkül, hogy emiatt összeve-
szett volna Norrisal, elvette
ennek feleségét, aki elvált
tőle.

Végeért a világháború egyik legkülönösebb tragédiája

A bíróság 15 évi nyomozás után megállapította a rodezi gránátnyomósos kilétét aki a háboruban elvesztette emlékezőtehetségét és elfelejtette nevét

Páris, ápr. 20. Évekkel ez-
előtt a világ összes újságjai so-
kat foglalkoztak a világháború
egyik különösen tragikus áldo-
zatának esetével. Anthelme
Mangin, akit a „Rodezi gránát-
nyomósos” név alatt ismernek,
a háboruban gránátnyomás kö-
vetkeztében elvesztette memo-
riáját és elfelejtette nevét.

Évek teltek el, míg most
végre nevet kapott: Oscar-Fé-
licien Monjoin lett. — Talált
végre egy igazi apát, egy való-
di testvért, Eugénét. Végre a
családi otthon kapui megnyil-
tak volna előtte...

És ime, a sors ironiája foly-
tán, Monjoinnek megint nincs
családja... Ugy látszik, a sze-
recsétlen embernek minden re-
ménye szertefoszlott ahhoz,

hogy valaha is rendes, normá-
lis élete lehessen.

Saint-Maur-sur-Indreben, 5
kilométerre Châteauroux-tól,
két haláleset történt tíz nap
alatt: meghalt Pierre Monjoin,
aki 80 éves volt és fia Eugéne.
Minden bizonyíték a nyomoru-
ság siettetett ennek a két beteg
férfinek a halálát. Egy fiatal,
15 éves leány, a Rodezi amné-
ziákus unokahuga, tartotta el
őket sovány fizetéséből. Meg-
rázó epilógusa egy fájdalmas
háború utáni drámának. Az
„emlékezőtehetségét” vesztett
ember unokahuga tulfialtal ah-
hoz, hogy ápolni tudná őt és
ezért valószínű, hogy a szeren-
csétlen ember nem hagyhatja
el soha többé a kórházat, nem
mehet haza.

Egy hosszú nyomozás

Németországból jövő repa-
triáltak menetoszlopában volt
egy Anthelme Maugin néven
bejegyzett ember, akit gránát-
nyomás ért. 1914 augusztus
18-án Blancourtnál esett fog-
ságba. Január 31-én 1918-ban,
a beteget elindítják Coutances,
La Mauchon keresztül Lyon
felé. A háború utáni idők leg-
hosszabb és legizgalmasabb
nyomozása indul meg. Nagyon
sok család követelte magának
a beteget, mindegyik azt hívén
hogy felismerik benne egyik
eltűnt családtagjukat. A vizs-
gálat nem kevesebb mint 15

évig tartott. Négyszázezer csa-
ládot halgattak ki. 1933-ban a
közigazgatási bíróság a Saint-
Maur-sur-Indre-i Monjoinnek
javára döntött. Huszonhét csa-

A nemzetközi banküzlet
Lawrence volt.

Bush Eva.

Életében azonban új nagy
kaland mutatkozik, amely
még magasabbra emeli, de
ugyanakkor romlását is okoz-
za.

Siegrid Wreszyuski egy
amszterdami kabarében tölti
eséljét... A pódiumon egy sző-
ke nő énekel... Ilyen szomorú
hangot sohasem hallott. Meg-
kérdi nevét... Eva Bush. —
Eva Bush, a bankár végzete.

Amerikában.

Az énekesnő Hollandiába
akart kijutni. Wreszyuski el-
hagyta feleségét és áthajózott
a nővel Amerikába, ahol foly-
tatta üzletemit a „befagyott hi-
telekkel”. De hát a szélhámos-
ság nem mehetett a végtelenség
gig. A bankárnak menekülnie
kellett Amerikából, de Európá-
ban is a rendőrség kezére ke-
rült. Siegfried Wreszyuski az
amszterdami törvényszék elé
kerül.

Sic transit gloria...

lád keresetét utasítottak vissza
A rodezi törvényszék 1935-ben
hozott ítéletében, helybenhagy-
ta Madame Lemay perújítási
kérését, elrendelte az ügy újra
felvételét. Három törvényszé-
ki orvos újból a Monjoin csa-
lád javára dönt. A törvényszék
magáévá teszi 1937-ben dönté-
süket. Ujabb felebbezések, vé-
gül a montpellieri tábla végle-
gesen Monjoinnek nyilvánítja
a Rodezi emlékezőtehetsége-
vesztett embert. A végleges
döntés szerint neve: Octave-
Félicien Monjoin lesz, született
1891. március 19-én, Saint-
Maur-ban, később katona a
Bourges-i 95-ik gyalogezrednél

Madame Lemay azonban —
még mindig meg van győződ-
ve, hogy a „Rodezi emlékező-
tehetségét” vesztett, az ő férje...

A volt városi szőlőtelep mel-
lett (Str. Stroiescu), a nagy-
állomástól alig 5 percrenyire,
több ház építésére is kiválóan
alkalmas földterület eladó. Ér-
tekezni a tulajdonosnál d. e.
8—10-ig Str. Franceză 12. 442

Papir és írószerek

nagy választékban

Pásztor Ede papirkereskedésben

Piața Mihai Viteazul 4. szám.

Anglia hírhedű politikai szalonja a lady Astor klikk is a némelek ellen fordult

Hogy jügg össze Chamberlain Halifax-szel, lady Astorral és a Times-szal

(London). Először az amerikai újságírók jöttek rá, hogy Londonban sem azok a legirányítóbb emberek, akik hivatalból annak számítanak; magyaráz, hogy az angol kormány mögött is van egy másik kabinet, amelynek döntése és véleménye talán nagyobb súlyt esik latba. Az újságírók Anglia leghatalmasabb három emberének az Angol Bank kormányzóját, a titokzatosnak kiáltott Montagu C. Normant,

aztán a Canterbury érseket, végül pedig Geoffrey Dawson a Times főszerkesztőjét tartják.

Egy Fleet Street-i megjegyzés szerint a világ újságírói a Times vezércikkeit nem a véleményekért, hanem a hírekért olvassák. Vagyis, ami ma még csak vélemény a Times hasábjain, az holnap esetleg már angol kormányvélemény, tehát hír, azaz esemény lesz a világpolitikában. Ezeket az esemé-

nyeket aztán megint kevesen tudják olyan alaposan és korrektéssel közölni, mint a Times tudósítói.

Mondanunk sem kell, hogy minden Times-munkatárs büszke ezekre a tradíciókra, a legbüszkébb pedig maga a főszerkesztő, Geoffrey Dawson, aki — ha akarná — elmondhatná magáról, hogy ő földkerekség legjobban informált újságírója.

tartanunk, mert így is annyi szókimondás, vitalitás, erély és optimizmus viharzik benne, mint másnál egy enyhe „spicc” kezdetén. Vannak, akik Lloyd George és Churchill után, a régi nagy gárdából, Anglia legtehetségesebb szónokának tartják.

A Cliveden set-nek azt a kis politikai társaságot nevezték, amelynek tagjai Lady Astor St James Square-i otthonában szoktak összejönni hogy megvitassák a világ sorját. Ez a kis társaság csinálta eddig Angliában a nagy politikát...

A Cliveden set feligazgatása a legutolsó időkig németbarátság és a Német Birodalommal előkészítendő meg egyezés egyengetése jellemezte. Dawson és Garvin osztották ezeket a nézeteket annál inkább, meri ilyen irányu nyomás érvényesült velük szemben a tőke részéről.

Maga Lord Halifax külügyminiszeri kinevezése előtt szintén tagja volt a Cliveden set-nek.

A Times főszerkesztője és az ugynevezett Cliveden-társaság

Dawson eredetileg brit grammatikai szolgálatban állott és Dél-Afrikában működött, mint Lord Milner titkára. Később felcsapott a Johannesburg Star szerkesztőjének. Innen került aztán nagy ugrással a Times-hoz. Mi kell az ilyen ugráshoz? kérdezhetnénk. Nos, lehetőleg Eton és Oxford. Mert az angol embernél rendszerint már a kora ifjúságában dől el, hogy meddig ugorhat. Igen konzervatív demokrácia az.

Dawson, mint fiatalember Oxfordban, az All Souis Collegeben kötött életreszóló barátságot az akkor még Edward Wood nevet viselő diák társával, a későbbi Halifax lorddal, Anglia jelenlegi külügyminiszterével. — Dawson nyaranta most is állandó vendége a Halifaxok vidéki otthonának.

A Times főszerkesztőjéről azonban nemcsak azt lehet mondani, hogy a világ legjobban informált újságírója, de talán legfüggetlenebb főszerkesztője is.

Szabad keze van.

Ma, amikor a legszabadabb országokban sem lehet a legkülönfélébb tőke- és egyéb érdekeltségek befolyását a lapokra tagadni, megkötöttség nélkül csak két főszerkesztő dolgozhat talán egész Angliában:

Dawson a Times élén és Garvin az Observer vezető posztján.

Husz évvel ezelőtt ugyan rövid időre megvált Dawson a Times-tól, éppen azért, mert lord Northcliff, az akkori tulajdonos itt is irányítani akart — ebben az átmeneti periódusban lett Wickham Steed, Benes és Masaryk barátja a

Times főszerkesztője — de a Northcliff-család kezéből hamarosan kivették a lapot és a Times részvénységének tulajdonosai az Astorok lettek akik sürgősen visszahozták Dawson-t.

És itt bukkan fel megint a kérdés, hogy mi az a „Cliveden”, illetve „Cliveden set”?

Az öreg Astor lord végrendeletében a Times részvényeit második fiára, John Astorra hagyta, idősebb fiára, Visco-

unt Astorra pedig az Observer részvényérelkeltségét.

Ennek az idősebb fiúnak felesége a híres Nancy asszony, Lady Astor, ő a Cliveden set életője, háziaszszonya, feje, esze, szíve és tovább...

Az amerikai születésű Nancy asszony, aki az angol parlamentnek első képviselőnője volt, maga nem iszik alkoholt soha, amit éppugy szerencsének, mint természetesnek kell

Amikor a nyul kiugrik a bokorból

A Times külföldi tudósítójának nagyrésze ugyan nem osztotta főszerkesztőjének német irányzatát, amiből néha a hírszolgálat és a bullicisztikai rész különös elhajlása következett be ugyanannak a lapnak oldalain, de mindez nem tántorította el Dawson-t attól, hogy a „nyulat kiugrassa a bokorból” és még szeptember legelején szót emeljen olyan megoldás érdekében, ami Münchenben valóban be is következett.

Ez akkor elég nagy diplomáciai kavargást támasztott; Lord Halifax, a külügyminiszter tagadta, hogy tudott volna előre a cikkről, de a szkeptikusok ma sem merik eldönteni, vajjon Dawson főszerkesztő volt-e az, aki maga előtt lökte és tolt a „kenyeres pajtását”, legjobb barátját, a gyanútan Halifax lordot, vagy pedig ez volt az első, felülről hallgatólagosan jóváhagyott terepszemle, hogy

elő lehet-e készíteni a nyugati közvéleményt, Amerikát is beleértve, a müncheni fordulatra?

E híres vezércikk megjele-

nése után a Foreign Office mindenesetre kiadott egy komünikét, amely szerint

a Times javaslata, hogy a cseh kormány, mint alternatív megoldást vegye tekintetbe az idegen néptöbbségű területek elszakadását, semmiképpen nem képviseli öfélése kormányának nézeteit.

A Whitehallban akkor úgy vélték, hogy Dawson erősebb „gátnak” gondolta a homogen, tehát a német és magyar kisebbség nélküli Cseh-Szlovákiát, mint az eredeti mozaik-

állapot. A híres vezércikk ezekkel a szavakkal végződött:

„Cseh-szlovákia előnye az által, hogy homogén állam lesz, szembeszökően megnekednek és kiegyenlítik azt a nyilvánvaló hátrányt, amely országot a szudétanémet perem elvesztésével pillanatokig sújtana.”

Tulságos világossággal tehát igazán nem lehet a Cliveden set embereit és szószólóit vádolni. De éppen, mert csaldódtak, póbálkoznak ma már ok is új hanggal, más utakkal.

A Cliveden set sem a régi-

Szabad zónákat kap Németország Bulgáriában is

Szófiából jelentik: Jólétesült politikai körökben úgy tudják, hogy Boziloff bolgár pénzügy- és Kozuharoff kereskedelemügyi miniszter, akik a bolgár kormányt Hitler születésnapjára ünnepségén képviselik, az ünnepségek után is Berlinben maradnak, ahol az illetékes német körökkel fontos

gazdasági tárgyalásokat folytatnak. A német birodalom jelenleg a bolgár mezőgazdaság felesleg 58—60 százalékát veszi át és ezért most szóbakötött az a terv, hogy Németország Ruszcsuk és Lom bolgár kikötőkben szabad zónákat kapjon.

Százhuszmillió lej költ- séggel építik meg a temes- vári rádió-leadó állomást

Temesvár, ápr. 20. A temesvári rádióállomás ügyében Sarateanu vezérigazgató vezetésével hétfőn a bucarestii rádió társaság bizottsága járt Temesváron és tárgyalásokat folytatott Tieran Emil dr. főpolgármesterrel. A főpolgármester ezzel kapcsolatosan kijelentette, hogy a rádióstudió palotájának telke ügyében sikerült véglegesen dönteni. A palotát a Duca ut és a Páris ucca sarkán építik föl. A bizottság a jövő hét folyamán újból Temesvárra érkezik és akkorára a város elintézi a telekadományozás jogi részét, vagyis a teleket a rádiótársaságra telek-könyvezteti. A rádióleadó állomását a városon kívül, tizenkét

kilométer távolságban építik föl és a jövő héten elhatározzák, hogy az erre a célra kiszemelt két telek melyikét használják fel. A bizottság Temesvárról való elutazása előtt Tieran Emil dr. főpolgármester társaságában felkereste a városi villanyüzemet, ahol Miklosi Cornel dr. igazgatóval tárgyalt. Megállapodtak arra vonatkozólag, hogy úgy a leadó, mint pedig az ezzel kábel által összekötött rádióstudió részére az összes szükséges villanyáramot a városi villanyüzem szolgáltatja majd. A stúdió és a leadó állomás épületeinek létesítésére, valamint műszaki berendezésére és bebutorozására összesen százhuszmillió lejt

fordítanak. Tieran Emil dr. főpolgármester a rádiótársaság képviselőitől azt a határozott ígéretet kapta, hogy a temesvári rádió építésénél és bebutorozásánál kizárólag temesvári iparosokat és munkásokat foglalkoztatnak.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor és bélfájdal-maknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Gyermekcsoportba rohant egy teherautó

Bucuresti, ápr. 20. Szerdán reggel a fővárosi Romana uccában egy társasgépkocsi összeütközött egy tehergépkocsival, majd a gyalogjárón elhaladó gyermekcsoportba rohant. A gépkocsi egy kisleányt halálra gázolt, más három gyermeket súlyosan megsebesített.

Rablótámadás az országúton

Kolozsvár, ápr. 20. Gocan Vasile mezőszováti lakos Kolozsváron járt a helivásáron, ahol állatokat adott el és este szekerekkel hazafelé indult. Az országúton Marcu Ioan és San dejan Nicolae földművesek felkérkedtek szekerekre. Gocan megengedte, hogy felszálljanak és mert kissé ittas volt, megkérte utitársait, hogy hajtsák a lovakat, mert ő egy keveset aludni akar. Mikor felébredt, utitársai már nem voltak a szekéren és velük együtt eltűnt 10 ezer lejt tartalmazó pénztárcaja is. Feljelentésére a csendőrség megindította a nyomozást és letartóztatja a két tolvajt.

Orvosi hír

Dr. MARKOVITS ANDOR szülész-nőgyógyász hazaérkezett és folytatja rendelőseit. Sírada Regele Caroli II. 17. sz. Telefon 20—99.

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCURESTI. 7 Hanglemezek, torna, háztartási tanácsok 12 Tarka zene lemezekről. 13 Időjelzés, közlemények, sport-hírek, vizállandóság. 13.10 Déli hangverse. Közben sporthírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek. időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18 Időjárás, időjelzés. 18.02 Rendőrzene. 19 Előadás. 19.30 Csellóhangverseny. 20.05 Régi zene. 20.20 Előadás. 20.35 Opera lemezek. 23.05 Gramofon. 23.45 Hírek külföldre francia és német nyelven.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Balalajka zenekar. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.30 Hírek. 17.15 Diákfelőrá. 17.45 Időjelzés, időjárás-jelentés, hírek. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 A viipuri finn énekkar hangversenye a magyar—finn művészeti keretében. 19 Előadás. 19.30 Cigányzene. 20.40 Sportközlemények.

Egymillió dolláros szerződést ajánlott fel egy amerikai filmgyár Geraldine volt albán királynénak

Newyork, ápr. 22. Az amerikai filmgyárakat az élelmes-ség és a gyorsaság jellemzi. A legutóbbi európai események az egész világ figyelmét Albániára irányították s így nem csoda, hogy Hollywood is meg látta benne a — témát... Mint Newyorkból jelentik, az ameri-

kai Paramount filmgyár egymillió dolláros filmszerződést ajánlott fel a jelenleg Görögországban tartózkodó Geraldine, volt albán királynénak. A filmgyár meg is írta a filmszöveget. A szcenáriumot, amely a magyar származású volt albán királyné életét örökítene

meg, Colette a híres francia író írta.

Geraldine, volt albán királyné még nem válaszolt a „kitűnő” ajánlatra, de valószínűnek látszik, hogy azt, a felajánlott összeg ellenére is, vissza fogja utasítani.

Pénzbírságra ítélte a hadbíró- ság nemzetgyalázás miatt egy diószegi lakost

Kolozsvár, ápr. 20. A katonai törvényszék szerdai tárgyalásán ítélkezett Bányai László szatmári lakos izgatási ügyében. Bányai a vád szerint államellenes dalokat énekelt, azonkívül ismerősei körében olyan híreket terjesztett, amelyek a békét veszélyeztették. A katonai törvényszék büntőnek találta a vádlottat és ezért egyévi elzárásra, öt évi jogvesztésre és ötezer lej pénzbírságra ítélte.

Simonfi Elek tordamegyei gazdálkodó azért került a katonai hatóságok elé, mert ittas állapotban államellenes dalt énekelt, azonkívül — a feljelentés szerint — arra bujtogatta az ez év március 22-én katonai szolgálatfételre behívott fiatalokat, hogy szökjenek meg. A katonai törvényszék Simonfit egyhavi elzárásra ítélte.

Farkas Béla diószegi lakost, aki összeveszett egyik lakójával s annak nemzeniségét szid-

ta, a katonai törvényszék kétezer lei pénzbírságra és ezer lei költségmegtérítésre ítélte.

A katonai törvényszék szökés miatt Bungean Traiant hat havi, Bodor Gergelyt egy évi

és hat havi, Lungu Ananaiet, Bucur Constantint, Danilescu Petrut, Barcovan Desideriut, Sardeu Iont, Safta Ioant hat-hat havi fogságbüntetésre ítélte.

A körösbe aka ta fojtani fürdőző társát Három évre ítélte a törvényszék a várad munkási

Nagyvárad, ápr. 20. Tegnap tartotta a husvét szünet után első tárgyalását a büntetőtábla. Az első napon

Köteles János nagyvárad munkás ügyét tárgyalták, aki ellen gyilkosság vádját emelte az ügyészség.

A vád szerint Köteles János a múlt év nyarán fürdés közben a Körösben összeveszett Gujag Istvánnal és társát a víz alá nyomta azzal

a céljával, hogy belefúlassza a Körösbe.

A vádemelés után Köteles — aki néhány hétig letartóztatásban is volt —

eltűnt Nagyváradról és a tábla távollétében tárgyalta ügyét.

A büntetőtábla súlyos ítéletet hozott:

három évi fegyházra ítélte Köteles Jánost.

SPORT

HUMIS Görögországba szökött

Humis, a Venus kiváló csatárjátékosa eltűnt Bukarestből. Azonnal megindították a nyomozást a szökevény játékos tartózkodási helyének a megállapítására és kiderítették, hogy

Humis hazaszökött Görögországba. A Venus természetesen erélyes rendszabályokat léptet életbe és két évre le fogják tiltani a szökevény játékost.

A vasárnapi mérkőzések birói

Rapid—Ripensia, bíró Petre Andrei.

Sportul Studenesc—Tricolor CFVP bíró Vartolomeu.

Gloria—Kinizsi bíró Ceau-

reanu.

Carpaşi—Iuventus bíró Rusu.

AMTE—Victoria bíró Ionescu Tope.

Vasárnaposszeállítják a jugoszlávok elleni válogatott keretét

A jugoszláv válogatott mérkőzés határnapja közeledik. A szövetség már készülődik és el-

határozták, hogy a vasárnapi forduló után összeállítják a válogatott keretét is.

Öngyilkosság Sepsiszentgyörgyön

Sepsiszentgyörgy, ápr. 20. Dancs András 22 éves iparos, lakásán marószódával megmérgezte magát. Dancs nemrég nő sült s húsvét előtt vonult be katonának. Az ünnepekre szabadságra jött haza s feleségének feltűnt szokatlanul komor viselkedése. Az elmúlt éjszaka a fiatal iparos nagymennyiségű marószódát ivott. A mentők kórházba szállították s az azonnali gyomormosás megmentette az életnek.

Revolveres rablótámadás Brassó közepén

Bucuresti, ápr. 20. A Predeal Brassó közötti országúton vakmerő rablótámadás történt. Egy rablócsoporthat eltorlaszolta az utat és az első arra haladó gépkocsit feltartóztatták. Egy verrel fenyegették meg a kocsivezetőt és az utasokat, megkötözték őket, az erdőbe vitték és ott megkínózták. A gépkocsi egyik utasa Ion Coloman thulgeai ismert kereskedő volt. A rablók ezután minden értéket elszedtek áldozataiktól és kényszerítették a sofőrt, hogy Brassó közepé vigye őket. Itt lezárták a gépkocsit és eltűntek. Felkutatásukra csendőrről küldtek ki.

Makulatura

uságpapír nagy tételben is kapható

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

Megfojtotta, aztán felakasztotta kedvesét

Târgoviște, ápr. 20. A Târgoviște közelében levő Croitori

ben megdöböntő gyilkosságot követett el. A még kiskorú Constantin Anna hosszabb idő óta vadházasságban élt egy falujabeli legénnyel, de egy idő óta elhidegült vadházastársától és, hogy megszabaduljon tőle, elhatározta, hogy megöli. Éjszaka, amikor a fiu aludt, egy spargával megfojtotta, majd a holttestet kivitte a kertbe és egy fára felakasztotta. Hogy magáról a gyanút elterelje rablógyilkosság látszatát akarta kelfeni és felforgatta és kifosztotta az egész házat. A csendőrség azonban a nyomozás során kiderítette a való tényállást.

Constantin Anna tegnap állt kiskorúak büntetőbírósa elé, amely tíz évi börtönre ítélte.

Észek

Ócska ólmo!

Cim a kiadóban

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképei

nagyon olcsón és nagyon jól

szavatosság mellett.

Róka fényképész

műtermében kaphat

Régi képekről élethű nagyjátékok

Str. Alexandri No. 4.

ALLÁS

Perfekti géphimzónák állandó munkára felvételnek. Klein Str. Cuza Voda 16. 1207

Intelligens jómódú ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Bihar és Szt. János községek (Jud. Bihor) részére ügyes megbízható laparust jó kéréssel felvesz a „Magyarság”. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

VÉTEL-ELADÁS

Eladó jókarban levő mély gyermekocsi. Str. Simeon Stefan 15. 1210

Két teljesen jó állapotban levő férfiöltöny eladó. Cim a kiadóban. 770

Eladó fekete női kosztüm és fekete kabát kis alakra. Cim a kiadóban. 833

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég. 613

Eladó nagyon szép ebédli perzsa szőnyeg. Cim a kiadóban. 1114

KÜLÖNFÉLE

Varrógépet és kerékpárt javítok, veszek és eladok. Jakab műszerész, Avram Iancu u. 5.

Egészen új 50-es, alig használt 500-as csibe keltető gép, továbbá 500-as műanya, különféle csibe etető és itató edények, szárny és lábjelző gyűrűk kaphatók Oradea, Str. Franceza 12.

Staniole-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4

LAKÁS

Egy szoba, fürdőszoba, konyha, előszobából álló lakás május 1-re kiadó. Strada Mareșal Presan 12. Megtekinthető 1—5 óráig. 1203

Egy uccai szoba, konyha és fűtőkamara kiadó. Str. Scoalei 20. 1211

Kétszobás modern uccai lakás, konyha és fürdőszoba-használattal kiadó. Sas palota, III-ik emelet, Gyárfás.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 56

Chapman folyon újabb kihasználható eshetőségeket fedeztet fel s a kis, egyszerű kocsikat, amelyek ezeket a titokzatos szereket tartalmazták sokkal értékesebbeknek találta mint a templom többi kincsét.

De azokat is magával vitte, mielőtt a rendőrségnek elárulta a régen keresett rejtekhelyet. Aztán sietve menekült el a zsákmányával. A zöld kigyók egyik testvére üldözőbe vette és utól is érte, de Chapman ügyesebb és gyorsabb volt...

Azóta két év telt el és Anglia jövedelmező munkaterület lett számára.

Chapman fölnyitotta nehéz szemhéját, de azonnal, villámgyorsan lehunyta és rémülten, borzongva húzódott a sarokba.

Közvetlenül mellette árnyékot veti észre és világosan érezte az idegen test közelségét. Olmos nyomottság béklyózta tagjait és halálos félelem nyihotta föl újra a szemét.

Két izzó szemgolyóba meredt, amely sötétbőrű arcából világított feléje s egy szikár, barna kéz zacskót tartott feléje, amelyből ronda kis kigyófejek öltögettek feléje nyelvüket...

Chapman összeszorult torkából oly borzalmas kiáltás tört elő, hogy a soffőr majdnem elvesztette uralmát a volán felett, nagynehezen a járdaszéle mellé gördült és zavartan fordult hátra ura felé, aki sápadt, veritékes arcát a párnáznak támasztotta és üveges szemével maga elé bámult.

— Mi történt, Sir? — kérdezte aggódva, de másodpercek teltek el, amíg Chapman mozgatni tudta szintelen ajkát.

— Hát nem látta?... — dadogta lihegve s ijedten nézett körül minden irányba, de aztán hirtelen összeszedte magát és görcsös kísérletet tett, hogy fölényesen mosolyogjon. — Butaság. Ugy látszik, elaludtam és álmodtam valamit. Hajtson csak tovább — a morleys drifti melléknél kiszállok.

XV. FEJEZET

Mrs. Barbarának megerőltető, de nagy napja volt.

Miután Mr. Macgregor fülébe rágta, hogy fél óra múlva várja meg a templomtéren, a rövid idő alatt összes ismerőseit és a rendőrséget is föl kellett keresnie, hogy az ujdonságot elterjessze.

A rendőrségen roppantur erősen viselkedett.

— Hát mit képzelnek maguk? — kérdezte az őrmestertől. — Majdnem meggyilkoltak s maga olyan kedélyesen ül itt, mintha semmi sem történt volna.

Az alacsony, harcias bajszú ember büntudatosan nézett rá.

(Folyt. köv.)